

F. Vzdělávání a digitální technologie

Možnost přístupu žáků k digitálním technologiím se ve školách v Česku v posledních letech zásadně změnila. Digitalizace ve vzdělávání zrychluje komunikaci školy s rodiči a žáky. Digitální dovednosti jsou často skloňovány v souvislosti s rostoucí potřebou kvalifikovaných pracovníků na trhu práce. Ale ani v soukromém životě se bez znalosti práce s internetem, chytrým telefonem nebo počítačem většina lidí již neobejde.

- **Prakticky všechny školy jsou dnes připojeny k internetu a školní agenda je zpracovávána z velké části v elektronické podobě.** V porovnání s rokem 2019, tj. před pandemií covidu-19, vzrostl na školách v Česku počet počítačů určených pro jejich žáky o cca polovinu na 452 tisíc v roce 2023. Třetina z těchto počítačů byla maximálně dva roky stará. Jedná se především o přenosné počítače, jejichž počet se na školách v Česku od roku 2019 zvyšoval průměrně téměř o 40 tisíc ročně až na 250 tisíc v roce 2023. Počet stolních počítačů zůstává od roku 2018 na úrovni cca 200 tisíc.
- **V přepočtu na 100 žáků bylo v roce 2023 nejvíce počítačů na 2. stupních základních škol.** Na tomto stupni měli k dispozici 46,7 počítače na 100 žáků. Na 1. stupni ZŠ bylo dostupných 36,7 počítače na 100 žáků a na středních školách 28,1 počítače na 100 žáků.
- **Stále více škol využívá pro komunikaci mezi učiteli a žáky (respektive rodiči) uzavřené komunikační a informační portály (tzv. školní intranet).** Např. na druhém stupni základních škol používalo školní intranet 88 % škol, ve srovnání s rokem 2019 se jedná o více než dvojnásobek. Školní WiFi síť dnes najdeme v 97 % všech základních i středních škol.
- **Dospívající ve věku 15 let v Česku stráví na digitálních zařízeních volnočasovými aktivitami průměrně 2,5 hodiny, o víkendu pak téměř dvojnásobek.** Téměř polovina dětí (48 %) o víkendu těmito činnostem věnuje více jak 5 hodin denně.
- **Sto procent studentů starších 16 let dnes používá internet.** Mezi nejčastější online aktivity, které studenti vykonávají, patří např. posílání zpráv (99 % studentů), sociální sítě (98 %), sledování videí (98 %) či poslech hudby (96 %).
- **Online kurzů se v roce 2023 zúčastnilo třikrát více osob než v roce 2019.** Konkrétně v roce 2023 studovalo v rámci online kurzů 17 % osob starších 16 let, o čtyři roky dříve to bylo 6 %. O něco více navštěvovaly online kurzy ženy než muži. Z žen to bylo 19 %, z mužů 15 %. Při porovnání osob různého věku lze najít nejvíce účastníků online kurzů mezi lidmi ve věku 16 až 24 let. V této skupině se online kurzu účastnila třetina dotázaných. Při porovnání osob s různým vzděláním jsou rozdíly ještě větší. Zatímco z vysokoškolsky vzdělaných studovalo online kurz 40 % osob, z osob se středním vzděláním bez maturity nebo nižším se online kurzu zúčastnila pouze 4 %.
- **Používání běžných kancelářských programů, jako jsou textové, tabulkové či prezentační softwary, je důležité pro studenty i pracující.** Více než polovina (56 %) jednotlivců starších 16 let v roce 2023 používala textový editor (např. MS Word). O něco méně (41 %) jednotlivců používalo tabulkový editor (např. MS Excel) a pětina osob uvedla, že používala prezentační software (např. MS PowerPoint). S rostoucím věkem klesá podíl lidí, kteří daný software používají, s rostoucí úrovní vzdělání naopak podíl takových lidí roste. V unijním srovnání podílu osob ve věku 16 až 74 let se Češi umístili na čtvrtém místě v používání textového editoru a na osmém místě u tabulkového procesoru.
- **Nedílnou součástí pohybu v online světě je také schopnost stahovat potřebné aplikace a software, nainstalovat si je a přizpůsobit si jejich nastavení svým vlastním potřebám.** Například aplikace do mobilního telefonu si v roce 2023 stáhlo 53 % osob starších 16 let. Za poslední dva roky vzrostl tento podíl o 13 procentních bodů. Instalaci softwaru do počítače provedlo ve stejném období 25 % osob. Změnu nastavení ať už softwaru, aplikace nebo zařízení tak, aby

to lépe vyhovovalo osobním potřebám, provedlo ve sledovaném období 35 % osob starších 16 let. Všechny tyto akce prováděli častěji muži než ženy.

- **Programování, at' už v práci, či ve svém volném čase, se v daném období věnovalo 6 % populace starší 16 let.** Nejvíce osob, které programují, bylo mezi lidmi ve věku 25–34 let (12 %) a mezi osobami 16–24 let (11 %). V případě programování jsou rozdíly mezi muži a ženami ještě větší než u jiných aktivit. Mezi muži programovalo 9 %, mezi ženami 3 %. Propastný rozdíl je také mezi osobami s různým stupněm vzdělání, kdy mezi těmi se středním vzděláním bez maturity (ve věku 25–64 let) programovala 2 %, mezi osobami s maturitou 6 % a mezi vysokoškolsky vzdělanými osobami 16 %.
- **V Česku mělo v roce 2023 alespoň základní úroveň digitálních dovedností 69 % osob ve věku 16–74 let.** V celé EU to bylo 56 % osob. Evropská komise si přitom dala za cíl do roku 2030 dosáhnout 80 %. Nejvíce osob s alespoň základním stupněm digitálních dovedností žilo v Nizozemsku (83 %) a ve Finsku (82 %). Tyto země tak zatím jako jediné splňovaly zmíněný cíl 80 %. Na opačném konci žebříčku se nacházelo Rumunsko, kde mělo alespoň základní úroveň digitálních dovedností 28 % obyvatel.
- **Pokročilé digitální dovednosti mělo v roce 2023 35 % obyvatel Česka starších 16 let.** Tím se Česko nacházelo nad průměrem EU, ten ve sledovaném období činil 27 %. Pokročilá dovednost znamená, že osoba dosáhla pokročilé úrovně ve všech sledovaných oblastech. Nejvyšší podíl osob s pokročilými dovednostmi mělo Nizozemsko (55 %) a Finsko (54 %). Naopak nejnižší podíly osob vykazovaly Bulharsko (8 %) a Rumunsko (9 %).

Údaje uvedené v této kapitole o počtu počítačů ve školách připadajících na 100 žáků/studentů nebo jednoho učitele jednotlivých stupňů škol, stejně tak jako monitoring vybavení škol dalšími ICT v ČR pocházejí z datových zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). MŠMT sbírá tyto údaje na všech mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách v rámci ročního Výkazu o ředitelství škol (R 13-01).

Údaje o 15letých žácích pocházejí z mezinárodního šetření PISA (Programme for International Student Assessment) uskutečněného v roce 2022.

Údaje o online kurzech, o studentech starších 16 let a o digitálních dovednostech občanů pocházejí z ročního šetření v domácnostech o využívání informačních a komunikačních technologií. Český statistický úřad provádí toto zjišťování od roku 2003 každoročně ve 2. čtvrtletí. Více informací o tomto šetření naleznete na tomto odkazu: [ICT v domácnostech a uživatelé ICT | Statistika \(gov.cz\)](#).

Analýzu s podrobnými daty o digitálních dovednostech lze najít v Katalogu produktů na webu ČSÚ zde: [Digitální dovednosti - v roce 2023 | Rychlé informace \(gov.cz\)](#).

Poznámka: Index pro měření úrovně celkových digitálních dovedností je složen z celé řady dílčích ukazatelů digitálních dovedností, které spadají do následujících oblastí: hledání a třídění informací, online komunikace, tvorba digitálního obsahu, bezpečné chování na internetu a řešení problémů na internetu.

Podrobná data o využívání počítačů ve školách, která pocházejí ze zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, lze na jít na webu ČSÚ zde: [ICT ve školství | Statistika \(gov.cz\)](#).